

Dokument č. 99

Rezolúcia I. Východoslovenského zjazdu odboru mladých demokratov z marca 1947.

Rezolúcia I. Východoslovenského zjazdu odboru mladých demokratov.

Demokratická mládež východného Slovenska zišla sa v dňoch 7. - 9. marca 1947 vo svojom kultúrnom i životnom centre, v Košiciach a po uvážení súčasnej situácie a potrieb slovenského národa, rozhodla sa vydať rezolúciu, z ktorej vyberáme podstatu.

Prajeme si, aby ústavné riešenie bolo definitívne a uspokojovalo po každej stránke obidva národy republiky.

Slovenský národ zaslúžil sa veľkou mierou o obnovenie ČSR svojim slávnym národným povstaním a tou skutočnosťou, že 170.000 mladých Slovákov so zbraňou v ruke na všetkých frontoch sveta krvácalo za lepšiu zajtrašok Slovenska v rámci ČSR. Toto nás oprávňuje, aby sme požadovali pre slov. národ také miesto, aké mu patrí. Neustúpime ani krok od výdobytkov nár. povstania, prajeme si uchovať SNR ako regionálny zákonodarný zbor a zbor povereníkov, ako orgán moci výkonnej.

Nech je všade zachovaná zásada, že Slováci vo svojich životných záležitostiach nesmú byť majorizovaní. Len takto vytvoríme predpoklad pre šťastné súžitie našich národov a upevníme tak najlepšie našu ČSR.

Demokratická mládež východného Slovenska vzhľadom k pripravovanému riešeniu školskej otázky praje si bezpodmienečne, aby podobné, ako je to u väčšiny kultúrnych štátov sveta a aj v zemiach českých našim cirkvám bolo ponechané právo zriaďovať svoje vlastné školy pod štátnym dohľadom, pretože nepovažujú štátny vyučovací monopol po skúsenostiach fašistických štátoch za správny. Naopak, dlhoročná tradícia cirkevných škôl a ich výsledkov oprávňuje plne k zachovaniu a vytvoreniu niektorých druhov cirkevných škôl.

Žiadame bezpodmienečne a okamžite odpolitizovať školskú správu. Žiadame odstrániť týchto činiteľov na Povereníctve školstva, ktorí jednostranným politickým zameraním spôsobujú ťažkosti demokraticky zmýšľajúcemu učiteľstvu a ktorí podľa politických záväzkov už dávno mali byť odstránení.

Žiadame, aby demokraticky zmýšľajúce učiteľstvo a žiactvo netrpelo pre svoje demokratické presvedčenie a aby mu bolo umožnené slobodne vyvíjať svoju mimoškolskú spolkovú činnosť.

Prajeme si, aby slov. robotníkom, ktorí odišli do Čiech pomôcť splniť dvojročnicu, bol umožnený svojský kultúrny, náboženský a politický život. Z toho dôvodu žiadame, aby Slováci v Čechách mali primerané zastúpenie v NV(národných výboroch).

Prajeme si, slov.(enských) kňazov a slov.(enské) fary pre Slovákov v Čechách. Naši krajaní v Sudetách nech majú možnosť aj polit.(iticky) vyvíjať činnosť v slovenských politických stranách, aby sa zamedzil ďalší úbytok slovenských zástupcov v Národnom zhromaždení. Odchod slovenských robotníkov do Čiech nech podlieha prísnej kontrole slov. úradov a nech takéto prípady sú povoľované len vo výnimočných prípadoch. Treba vyvinúť všetko úsilie,

aby sa dosiahlo skorého návratu našich pracovných síl z Čiech, aby sme úspešne splnili dvojročnicu na Slovensku.

Prajeme si, aby Slovensko bolo zbavené maďarskej menšiny, avšak prajeme si, aby sa toto stalo takým spôsobom, aby osoby vrátiace sa do lona cestou reslovakizácie, boli zrovnoprávnené.

Prajeme si, aby osoby, maďarskej národnosti, ktoré odchádzajú na práce do Čiech, boli vyberané za spolupráce miestnych činiteľov, aby neboli poškodzované hospodárske a iné záujmy Slovenska. Prajeme si, aby bola prevedená čím skôr výmena obyvateľstva s Maďarskom, pričom nech sa k nám vracajú osoby skutočne slovenskej národnosti. Prajeme si, aby rozptýlenie Maďarov stalo sa aj v rámci územia Slovenska.

Ľudové sudy treba sústrediť do sídiel krajských súdov, vybaviť ich všetkým potrebným a umožniť tým masové vybavenie doteraz neriešených prípadov, aby najneskoršie do leta 1947, ľudové súdnictvo skončilo svoju prácu.

Žiadame bezpodmienečne odpolitizovať odborné organizácie. Chceme, aby táto organizácia bola skutočne nadstranícka a nie vo vleku jednej politickej strany. Žiadame, aby na čele slovenskej organizácie boli skutoční Slováci a nie osoby, ktoré slovenský jazyk sotva ovládajú, alebo ktorého vôbec neovládajú a ktoré sa iste pred krátkou dobou hlásili k iným neslovenským národnostiam.

Kým tieto požiadavky nebudú splnené, slovenská demokratická mládež odmieta akúkoľvek spoluprácu s odborovou organizáciou a nevstúpi do nej.

NF je fórum čisto politické a preto tie inštitúcie, ktoré sa vyhlasujú za nepolitické nadstranícke, tam nemajú čo hľadať.

Slovenská demokratická mládež, ktorá je v drvivej väčšine, rozhodla sa, že nebude trpieť, aby v budúcnosti inštitúcia, nazvaná ZSM, osobovala si hovoriť práve v mene celej slovenskej mládeže, aby túto zastupovala navonok a aby prijímala pre slovenskú mládež podpory z verejných prostriedkov, ktoré sa potom užívajú k cieľom malej skupinky ľudí, združených okolo ZSM.

Od tejto chvíle, pokladáme ZSM za spolok marxistickej mládeže, čím sa potvrdzuje len skutočný stav a žiadame, aby ZSM vyvodil z toho dôsledky vo svojom názve a odhliadnutí od vyhlasovania sa zástupcu slovenskej mládeže. S takýmto ZSM prajeme si úprimnú spoluprácu v duchu NF na základe skutočného počtu členov. Nárokuje si všetky možnosti a výhody v plnej miere, nakoľko ich teraz užíval ZSM. Do všetkých svetových a iných org.(anizácií) mládeže vstúpime samostatne v dohovore s českou nemarxistickou ľudovou a nár.(odno) socialistickou mládežou.

Stavíme sa plne za obnovenie spolkovvej slobody Slovensku, najmä za povolenie predovšetkým ZKM a ZEM.

Východoslovenská demokratická mládež predkladá túto rezolúciu našej verejnosti a najmä zákonodarným zborom, vláde ZP a politickým stranám v tej úprimnej nádeji, že budú náležito povšimnuté a že konkrétne požiadavky v nej uvedené budú v najkratšej dobe splnené.

Za toto slovenská demokratická mládež sľubuje plné zapojenie sa do výstavby štátu a tým zabezpečenie blahobytu k spokojnosti našich národov v ČSR.

Dokument č. 100

List J. Vojtaššáka z 13. marca 1947 slovenským biskupom o návrhu I. Pietora na program katolíckej politickej strany.

Biskupský úrad v Spišskej kapituli

Spiš.(ská) Kapitula, 13. marca 1947
Číslo: 556/1947

Všetkým najdôstojnejším Bisk.(upským) Ordinariátom!

Dr. Ivan Pietor, minister dopravy, ktorý bol zvolený pri voľbách do ÚNZ za DS krídla katolíckeho, ako všetkým najdôst.(ojnejším) bisk.(upským) Ordinariátom, aj tunajšiemu poslal na dobrozdanie a prípadné poznámkovanie náčrt, ktorý by mal byť námetom k vypracovaniu programu pre volenú skupinu slovenskej katolíckej inteligencie a pre všetky tie slovenské politické strany, ktoré sú ochotné hájiť záujmy slovenských katolíkov. Ďalej by mal byť námetom ako zložka pre „vypracovanie skutočne hodnotného memoranda“, ktorý „po novom schválení najd.(ôstojnejším) biskupským zborom by mal byť publikovaný...“ Predovšetkým poznamenávame, že biskupský zbor slovenský nemôže predkladať politickým stranám politický program, ani takej politickej strane, ktorá by sa prezentovala s „katolíckym“ príménom a predkladala najkatolíckejšiu formulu svojho programu. Programom - aj politickým - slovenského biskupského zboru je jedine program KA (Katolícka akcia) a jeho uvádzanie do politického života, aj na poli politiky. - Popri tom, mohol by však zaujať kritické stanovisko k programu politickej strany, ktorá to má najbližšie, ani nie tak programom, ako viac katolíckym charakterom jednotlivcov, ktorí sú uskutočňovateľmi katolíckych záujmov, hlásaných programom.

Dr. Ivan Pietor, podľa mojej skromnej mienky, nie je tou osobnosťou, ktorá by mohla zaručovať slovenským katolíkom dosiahnutie ich katolíckych práv a katolíckych záujmov v niektorej politickej strane.

Potvrdzuje to doterajšia skúsenosť. Ministri, poslanci, väčšinou všetci volení katolíckmi pri minulých voľbách, podnes ničoho, ani najmenšieho nedokázali na odčinenie tých krívd a nepravostí, ktorých sa dopustili revolučné vládne kruhy na katolíckych právach a katolíckoch Slovenska. Takíto však nemajú práva zástupcom katolíckej cirkvi držať prednášky, dokonca predkladať im svoje, vo veľkej miere mylné a zo stanoviska objektivity aj nepravdivé názory - za program. - Slovenskí katolíci a ich biskupi mohli by prijať z predloženého náčrtu najviac ak tú stať, ktorá je na strane 10 - 11 pod záhlavím „Cirkev a štát“.

Politický program pre 80% Slovákov katolíkov musia vypracovať katolícki laickí politici, ktorí úprimne zmýšľajú aj s katolíckou cirkvou aj so Slovenskom, ktorí sú svojej cirkvi srdcom oddaní, ale aj Slovensku. Ktorí v roku 1944 nijakého „slovenského národného povstania“ nepoznajú - a ešte k tomu „spontánneho“ - lebo to je ten najväčší švindľ a klam, akým chce niekto ospravedlniť a zahľadiť to najväčšie nešťastie a hanbu, aké kedy Slovák a národ slovenský v jeho dejinách stihli. Katolíci slovenskí „slovenského národného povstania“ z roku 1944 nikdy a nikde nech nespomínajú ak nechcú, aby ich rozumný svet vysmial. K budúcim politickým voľbám musia sa katolíci ešte lepšie pripraviť, ako to bolo pri minulých.

1.- Výber kandidátov pre politickú stranu, na ktorú budú mať katolíci hlasovať, bude musieť byť rigoróznejší, nie zo samozvancov, hmotárov a karieristov.

2.- Také sa musia už teraz vyhľadať a títo nech zostavujú už teraz politický program pre stranu, ktorú budú môcť voliť aj katolíci.